

Mård-Miettinen, Karita – Kuusela, Elisa – Kangasvieri, Teija. 2014. ESIKOULULAISTEN KÄSITYKSIÄ KIELTEN OPPIMISESTA. *Kasvatus* 45 (4), 320–332.

Artikkelissa tarkastellaan esikouluikäisten lasten käsityksiä kielten oppimisesta. Tarkastelun kohteena ovat niin äidinkieli kuin vieraat kielet. Tutkimusaineisto on koottu strukturoidun haastattelun ja piirrostehtävän avulla ja sitä tulkitaan fenomenografisella otteella, jossa keskiössä on ilmiön kuvaaminen sellaisena kuin tutkimuksen kohde sen kokee. Tutkimus osoittaa muun muassa, että nykypäivän päiväkotilapset kokevat kielimaailmansa olevan varsin monikielinen ja pitävät luonnollisena useiden kielten osaamista ja oppimista. Tutkimuksemme päiväkotikäisillä lapsilla on myönteinen ja ennakkoluuloton suhtautuminen eri kieliin, omaan kielitaitoonsa ja kielenoppimiseen. Verrattuna kouluikäisiin lapsiin, joiden kielenoppimiskäsitykset liittyvät usein koulukontekstiin, päiväkotilapset kokevat oppivansa kieliä monissa paikoissa, monien kanssa ja monella tavalla.

*Asiasanat:* käsitykset, kielenoppiminen, monikielisyys, lapsinäkökulma

Salminen, Jaanet – Annevirta, Tiina. 2014. OPETUSSUUNNITELMAN PERUSTEIDEN VÄLITTÄMÄ OHJAUS – MITÄ, KENELLE JA MIKSI? *Kasvatus* 45 (4), 333–348.

Opetussuunnitelman perusteiden yksi keskeinen tehtävä on esittää yksiselitteisesti se, mitä opetuksen tulee suomalaisessa perusopetuksessa sisältää (Sarjala & Suopohja 2000). Näin ollen perusteiden tulee olla myös koulujen ja opettajien työtä selkeästi ohjaava kokonaisuus. Tässä artikkelissa etsitään vastauksia kysymyksiin, minkälaista opetussuunnitelman perusteiden välittämä ohjaus on ja kuinka paljon ohjauksesta kohdistuu selkeästi opettajaan ja opetukseen. Artikkelin aineistona ovat ”Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2004” -asiakirja sekä siihen tehdyt muutokset ja täydennykset vuodelta 2010. Analysoitavana ovat opetussuunnitelman perusteiden virkkeet, joita tarkastellaan tekstin sisällönanalyysin keinoin. Tuloksista ilmenee, että opettajan ja opetuksen ohjaukseen selkeästi kohdistuvaa tekstiä on opetussuunnitelmassa hyvin vähän, kun sen sijaan informoivaa, valistavaa tai epäsuoraa ohjausta ilmentävää tekstiä on runsaasti. Tulosten perusteella pohditaan opetussuunnitelman perusteiden teoreettista taustaa erityisesti perinteisten Curriculum- ja Lehrplan-koulukuntien ajattelun näkökulmasta sekä nykyisten perusteiden ohjaustehtävää ja tämän ohjauksen yhteyttä opettajan autonomiaan.

*Asiasanat:* opetussuunnitelman perusteet, opetussuunnitelmakoulukunnat, opetussuunnitelman ohjaus, opettajan autonomia

Niemi, Anna-Maija. 2014. TUKI, TARVE, LEIMA, OIKEUS? ERITYISYYDEN MUOTOUTUMINEN AMMATILLISEN KOULUTUKSEN DISKURSSEISSA. *Kasvatus* 45 (4), 349–363.

Tässä artikkelissa käsitellään erityisyyden ja erityisen tuen tarpeen muotoutumista ammatillisen koulutuksen diskursseissa. Analyysi kohdistuu siihen, miten yhtäältä erityisyyttä ja erityisen tuen tarvetta, toisaalta erityistä tukea tarvitseviksi nimettyjen nuorten asemaa koulutuksen kentällä määritellään. Haastateltujen asiantuntijoiden puhetta tarkastellaan suhteessa koulutuksen inklusioidiskurssiin ja medikalistiseen diskurssiin. Tulosten pohjalta todetaan, että määritellessään erityisyyttä koulutuksen asiantuntijat liikkuvat erilaisten diskurssien välillä. Näyttääkin siltä, että yksilön poikkeavuutta korostavat erityisopetusluokitukset kulkevat yhä sekä arjen keskusteluissa että myös koulutuspoliittisten dokumenttien teksteissä mukana. Toisaalta opiskelijoiden poikkeavaksi määrittelyyn suhtaudutaan leimaavana käytäntönä ja osa asiantuntijoista pyrkii purkamaan kategorisointeja tuottaen uudelleenmäärittelyn ja ”toisin ajattelun” tapoja. Mielenkiintoisena erityisyyden määrittelmänä tuloksista nostetaan esiin harmaa alue, jota aineistossa kuvataan joukoksi sellaisia erityisiä nuoria, joita ei ole diagnosoitu. Artikkelin aineisto pitää sisällään ryhmä- ja yksilöhaastatteluja koulutuksen asiantuntijoiden kanssa, etnografisia havaintomuistiinpanoja oppilaitosten arjesta sekä koulutuspoliittisia dokumentteja.

*Asiasanat:* erityisen tuen tarve, erityisyys, ammatillinen koulutus, medikalistinen diskurssi, inklusio